

le nefunguje tak, jak má. Taková restrukturalizace může někdy vyžadovat zvláštní podporu, externí zásahy a/nebo dodatečné zdroje (Black, 2007). Poznatky ukazují, že úspěšné strategie by měly vzít do úvahy dále uvedené aspekty (viz rovněž rámeček 3.4).

- **Strategie zpracované jen pro určité okolnosti.** Na míru zpracované strategie musí být navrženy pro každou školu nebo skupinu škol tak, aby vyhovovaly jejich konkrétním okolnostem (Harris a Chapman, 2004, MacBeath *a kol.*, 2005). Tento přístup je zvláště vhodný pro strategie, které mají být zpracovány přímo ve škole. Školy jsou schopny maximálně těžit ze systematické podpory, pokud tato podpora vychází z možností a schopností stávajících pracovníků školy, kteří jsou nositeli procesu zlepšování. Například v Nizozemí jsou školy s trvale nízkou kvalitou výuky identifikovány školní inspekcí. Po navržení plánu opatření, škola a školní inspekce pracují jako tým na jejich realizaci (Akkerman, *a kol.*, 2011).
- **Zdroje.** I když zvýšení finančních zdrojů poskytovaných školám nemusí nezbytně zlepšit výsledky žáků (Woessman, 2008; Faubert, 2012), některá cílená zvýšení prostředků do konkrétních vstupů mohou výsledky studentů pozitivně ovlivnit (Jacob a Ludwig, 2008). Základní financování může být krátkodobě zvyšováno případ od případu a navíc lze školám na základě zlepšených výsledků žáků poskytnout i určité pobídky. Systémová podpora může mít, kromě jiného, i podobu zvláštních zdrojů a více času poskytnutého učitelům, aby se mohli aktivně účastnit práce v sítích, plánování a/nebo by mohli být vedeni ke zvyšování odbornosti (Reynolds *a kol.*, 2002).
- **Formální společné plánování času ve škole.** Reorganizovat rozvrh tak, aby umožnil uvolnění určitého bloku pro profesionální týmy vzdělávání a pro společné plánování strategií zaměřených na zlepšování. Takováto reorganizace rozvrhu může vést k silnému propojení mezi pedagogickými pracovníky a hmatatelnými výsledky.
- **Uznání školám za zásluhy.** Je nesmírně důležité, aby znevýhodněné školy, které se zlepšují, byly odměněny za dosažené úspěchy (a nebyly stigmatizovány za faktory, které je sice ovlivňují, ale vyplývají z okolností). Externí podpora a možnost stát se součástí národní strategie zlepšování s konkrétními příklady úspěchu může školám dodat sebevědomí k dalšímu zlepšování. Školy, které již překonaly překážky a dosáhly zlepšení, jsou schopny přispět svými znalostmi a praxí ke zlepšení jiných škol (MacBeath *a kol.*, 2005). Někdy získají znevýhodněné školy odbornost a postupy, které mohou být příkladem pro ostatní, a může z nich těžit celá školská soustava. Například snaha o změnu chování ve třídách se stává prioritou v mnoha zemích a nyní existuje velká zásoba odborných zkušeností škol, které se s nepříznivými okolnostmi vypořádaly výjimečným způsobem a od nichž se mohou učit další školy.
- **V některých případech je třeba přijmout tvrdá opatření pro školy s trvale nízkou kvalitou výuky.** Někteří představitelé školství působící na úrovni systému nevědí, co dělat se školami, které si nepřetržitě vedou špatně. V některých zemích zcela selhala snaha tyto školy zlepšit. Rozdělení škol s nízkou kvalitou výuky, spojování malých škol a uzavírání škol, které opakovaně nezvládly svou roli, lze za určitých okolností považovat za relevantní politické možnosti. Takováto opatření mohou usnadnit možnost začít opět od nuly včetně změny atmosféry ve škole a kultury školy (např. zavedení nových postupů, změna délky vyučování a získávání žáků) a zlepšení vztahů s učitelskými odbory, školskou radou a centrálními orgány. Uzavírání škol není v zemích OECD ani populární, ani příliš používanou praxí. Zatímco o této možnosti by se mělo uvažovat jen v extrémních případech, hlavní prioritou zemí by měla být snaha vyhnout se situacím, kdy se žákům dostává trvale nízkého vzdělávání. Není spravedlivé, aby jakýkoliv žák ztratil možnost získat dobré vzdělání.